

ENTREVISTA

Antonio Gamoneda

POETA

► ► ►
dedicada al conreu i a la mort. Ho dic en el sentit que el símbol se simbolitza a si mateix, encara que pugui simbolitzar una altra cosa. En l'ordre dels colors, seria molt arriscat i poc exacte atribuir a cada color la representació simbòlica d'una funció. S'ha de veure el color en el seu context.

V.M. I amb quin s'identifica més?

A.G. Amb el groc.

V.M. Un color mental. Va per aquí?

A.G. No. El groc és el contrari. Porta, encara que no d'una manera clara, unes connotacions destructives, com quan veiem a algú groguenc. Quan les matèries orgàniques estan en estat de putrefacció, quan la vellesa entra en la vida, el groc s'apodera de nosaltres. Aquest pes existencial pot ser l'única correspondència que, amb el seu matís en cada cas, se li pugui atribuir a la noció del groc.

V.M. I quin color li agrada més?

A.G. El blau. Tot i que no sempre, significa espai obert, té alguna cosa de profunditat i de llibertat.

V.M. Quins són els seus referents?

A.G. Un referent és una mena de percussió i referència de fons, que quan gairebé està oblidada reapareix. El meu pare n'és un. Jo vaig aprendre a llegir en un llibre de poesia del meu pare. Aquest fet té per a mi molta importància: descobrir els signes de l'escriptura a partir de les correspondències poemàtiques. Els altres referents caldrà buscar-los per la via de les analogies, tal vegada m'he de referir al simbolisme francès, a Mallarmé, Rimbaud, però també a les lletres jazzístiques dels negres nord-americans. També a la Bíblia i al poeta turc Nazim Hikmet.

V.M. Al pròleg d'Edat, destaca Lorca i Ustelo. Ho subratlla?

A.G. De tota la poesia espanyola, Lorca és el que té més influències en la meua poesia.

V.M. Pot triar algun poema o conjunt de poemes que li agradin especialment?

A.G. En quina llengua?

V.M. La que vostè vulgui...

A.G. Si ens cenyim al castellà, hi ha un poema que té una especial significació per a mi: *Llanto por la muerte de Ignacio Sánchez Mejías*, de García Lorca. És un gran poema de la modernitat. En la història hi ha poemes més importants, com pot ser ara el *Cántico espiritual*, de sant Joan de la Creu, però no el reconec com un referent meu.

V.M. El tema de la mort és molt present en tota la seva obra. ¿Com canvia la percepció de la mort, quan ets jove i quan ja tens tota una vida a les espatlles?

A.G. En la joventut la mort és una noció. En la maduresa, una experiència. Es va experimentant, quan es va anticipant en l'ordre de la salut, de la confusió intel·lectual, de la pèrdua d'interessos juvenils.

V.M.

“Aún sus manos acuden a mis sueños, adelantándose a un grito negro, a hierros ocultos en mi corazón.

Mi vejez tuerce sus huesos y quema sus cabellos, mi vejez envuelta en una piel húmeda de amor.

Su mirada viene de países a los que no iré nunca.

Sobre mi piel hierven sus lágrimas”.

Del poemari *Arden las pérdidas*, d'Antonio Gamoneda.

Són materialitzacions, experiències que anticipen la mort.

V.M. Quan vaig descobrir la seva poesia, els poemes de joventut em van semblar molt vells...

A.G. No n'hi ha gaires d'exaltació juvenil.

V.M. Hi constates: només hi ha una certesa, la mort. Això contrasta amb l'apassionament de la seva etapa de joventut...

A.G. S'escriu amb la perspectiva de la mort, es vulgui o no. I aquesta escriptura és el relat de com avancem cap a la mort. Per què en uns la mort es posa en primer terme i en altres no? En el meu cas, sembla que es posa en primer terme. Suposo que depèn de la formació que haguem tingut. Jo sóc un infant testimoni molt directe de la mort en la Guerra Civil Espanyola. Els nens que vivíem a la zona del Crucero, a Lleó, vèiem amb molta facilitat la repressió, les presons, les camionetes, escoltàvem els crits de les dones quan arrestaven els seus homes, a casa. De ben petit vaig tenir coneixement de la mort i no era un relat llunyà, sinó una experiència propera.

V.M. També per la mort del seu pare...

A.G. La meua mare potser aquí no va estar encertada, perquè em recordava molt sovint la meua condició d'orfe. El meu pare va morir quan jo tenia deu o onze mesos. No tenia ni un any.

V.M. Vostè remarca sovint i de manera contundent que viu només de records. ¿A partir de quan passa això?

A.G. No vol dir que a partir d'un moment no existeixi una vida presencial, que sí que existeix. A mi em succeeixen coses cada dia. El que s'ha de dir és que en la continència tenen més pes els records.

V.M. ¿El fet que en la memòria els fets antics tinguin més pes que els actuals ho veu com una qüestió biològica?

A.G. Sí, esclar.

V.M. 'Arden las pérdidas' em va impressionar molt... Què hi pot haver després d'aquest llibre?

A.G. Doncs, no ho sé... Potser no escriuré res més. Ho vaig pensar quan vaig escriure *El libro del frío*. De fet, *Arden las pérdidas* n'és una prolongació. El que hi ha en aquest llibre és un reconeixement menys temorós de la proximitat de la

mort i una afirmació de la lucidesa que dona aquesta proximitat.

V.M. És un llibre ple d'afirmacions, preguntes i algunes respostes. Afirma que només hi ha una certesa, la llum. I darrere, què hi ha?

A.G. Un llibre breu, que es publicarà abans que la meua obra completa o al mateix temps; té una cita de José Lezama Lima que diu: "La llum és el primer animal visible de l'invisible". La llum és una dada sensible, la podem sentir i veure. A partir d'aquí, tot és invisibilitat. Ja no hi ha res.

V.M. Em va semblar un llibre molt místic... ¿Pensa que hi ha tants poemes com lectors?

A.G. El poeta no coneix bé el seu pensament. El coneixen millor les seves paraules que ell mateix. En termes de racionalització, jo no hi veig res més. No sé si les meves paraules diuen que hi ha alguna cosa més.

V.M. Vostè ha estat classificat com un poeta irracionalista, però té poemes, com els de 'Lápidas', que són molt descriptius, amb una gran profusió de dades, realistes. Potser no és tan irracionalista...

A.G. Rebutjo, per a mi i per a tots, el terme irracional o irra-

cionalista. Proposo que es digui postracionalista. Perquè em sembla completament impossible fer una classificació així en l'escala humana -només és possible fer-la en l'escala zoològica-. És una paraula desafortunada per classificar un tipus de poesia.

V.M. Com definiria, llavors, la seva poesia?

A.G. És el relat de com avanço cap a la mort.

V.M. ¿En la vellesa encara es poden escriure poemes d'amor?

A.G. Sí.

V.M. I els escriu?

A.G. Sí.

V.M. I els publica?

A.G. Sí.

V.M. Al petit llibre de poemes?

A.G. Aquests són poemes d'amor en un altra direcció: estan escrits a la meua néta. Fruit de la sorpresa i el meravellament per la vida que comença. I la trobada amb una vida que ja s'acaba. Jo em referia que a *El libro del frío* i *Arden las pérdidas* també hi ha poemes d'amor.

V.M. El llibre de la seva néta es diu...

A.G. *Cecilia*. L'ha editat aquest setembre la Fundación César Manrique, de Lanzarote.

EL QUIOSC

PEPO TAMARIT

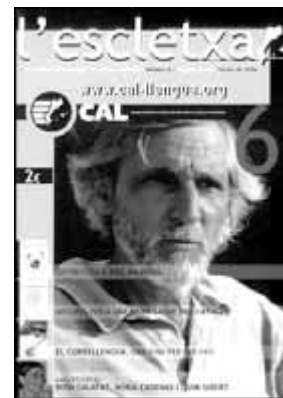
L'Avenç. Número 297.
L'AVENÇ.
Barcelona, desembre, 2004.

El dossier està dedicat a la figura de Pierre Vilar, amb articles de Josep M. Muñoz, Josep Fontana, Rosa Congost, Xavier Torres i Pedro Ruiz, a més d'una taula rodona en què participen Jean Vilar, Eulàlia Duran, Josep M. Castellet i Ferran Mascarell.

L'Espill. Número 17.
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA I
EDICIONS TRES I QUATRE.
València, tardor, 2004.

Alguns dels articles d'aquesta edició són: *Viatge a Jerusalem* (J. Piera), *El crític perfecte* (publicat per T.S. Eliot el 1920) i el dossier *Literatura i crítica literària*, amb articles de M. Serra, F. Ardolino, M. Ollé, J. Triadú i G. Cotkin.

L'Escletxa. Número 6.
COORDINADORA
D'ASSOCIACIONS PER LA
LLENGUA CATALANA.
Barcelona, tardor, 2004.

A més d'una entrevista al mestre Biel Majoral, hi podem llegir articles de Rosa Calafat, Núria Cadenas, Quim Gibert, Montserrat Badia, Joan Domingo, Jordi-Carles Burillo, Montserrat Pérez...